

Burgerinitiatieven in de gemeente Nederweert

Rekenkamercommissie Nederweert
Augustus 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Voorwoord.....	2
1 Inleiding.....	3
1.1 Doelstelling.....	3
1.2 Leeswijzer.....	3
2 Onderzoeksmethode.....	4
2.1 Onderzoeksonderwerp.....	4
2.2 Onderzoeksvragen.....	4
2.3 Onderzoeksopzet.....	4
3 Burgerinitiatieven.....	6
3.1 Wat is een burgerinitiatief?.....	6
4 Resultaten: beantwoording van de onderzoeksvragen.....	7
4.1 Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?.....	7
4.2 Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?.....	8
4.3 Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?.....	9
4.4 Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?.....	10
4.5 Welke formele (vanuit de wet en vanuit gemeentelijk beleid) rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?.....	11
4.6 Hoe ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert de rol en verantwoordelijkheid van de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?.....	13
5 Conclusies & Aanbevelingen.....	18
5.1 Conclusies.....	18
5.2 Aanbevelingen.....	18
6 Bestuurlijke reactie.....	19
Nawoord.....	21
Bijlagen.....	22
A. Lijst geïnterviewde personen en geraadpleegde documenten.....	22
B. Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2022.....	23
C. Overzicht verantwoording leefbaarheid subsidies.....	26

Voorwoord

Eind 2021 heeft de rekenkamercommissie Nederweert gekozen om een onderzoek in te stellen naar "burgerinitiatieven" binnen de gemeente Nederweert. Burgerinitiatieven bestaan al geruime tijd in Nederland, maar toch is de ontwikkeling nog in volle gang. Burgers en gemeenten vinden elkaar steeds vaker in de initiatieven. Voor de gemeenten een uitdaging om het initiatief ook bij de burger te laten en daarbij gepast te faciliteren. De gemeente Nederweert investeert in de leefbaarheid van de gemeente en faciliteert burgers met initiatieven onder andere door de inzet van leefbaarheidregisseurs. Voor u ligt het onderzoek waarin we u meenemen naar de praktijk van een aantal initiatieven, de beleidsregels en de beleving van burgerinitiatieven in Nederweert.

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is door de rekenkamercommissie als volgt geformuleerd:

Het doel van het onderzoek is het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad door het bieden van inzicht en handvaten op het gebied van burgerinitiatieven.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de aanpak en onderzoeksmethode van het onderzoek, met de onderzoeksvragen en de gevolgde werkwijze. Hoofdstuk 3 geeft de resultaten weer; de beantwoording van de onderzoeksvragen en in hoofdstuk 4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

2 Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek uitgevoerd is.

2.1 Onderzoeksonderwerp

Dit onderzoek richt zich op burgerinitiatieven in de gemeente Nederweert. Onder burgerinitiatieven wordt hier verstaan: Initiatieven van individuele burgers of groepjes burgers die zich inzetten om een bijdrage te leveren aan de (lokale)samenleving. Dat kan te maken hebben met individuele ondersteuning van medeburgers, de leefbaarheid van de buurt of de sociale cohesie. Het initiatief kan betrekking hebben op anderen maar ook wel op de initiatiefnemers zelf. Het gaat om de eigen ideeën en inzet van burgers¹.

De gemeente Nederweert gebruikt de term 'initiatieven'. In de Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven is dit als volgt gedefinieerd: "Een met gebruikmaking van de subsidie te leveren product, activiteit, prestatie of dienst die qua inhoud, aanpak of werkwijze bijdraagt aan:

- de participatie van kwetsbare groepen aan de samenleving en/of
- de bevordering van de saamhorigheid en leefbaarheid in de kern, wijk of buurt, dan wel ondersteuning biedt aan het werk van vrijwilligers.

2.2 Onderzoeksvragen

De rekenkamercommissie heeft de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?
2. Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?
3. Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?
4. Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?
5. Welke formele (vanuit de wet en vanuit gemeentelijk beleid) rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?
6. Hoe ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert de rol en verantwoordelijkheid van de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?

2.3 Onderzoeksopzet

Aanpak

Voorafgaand aan het onderzoek heeft de rekenkamercommissie verkennende gesprekken gevoerd met de burgemeester, de wethouder Sociaal domein, de leefbaarheidsregisseurs, vakspecialist/opzichter Groen, teamleider Samenleving Fysiek en de teamleider Samenleving Sociaal en Financiën van de gemeente Nederweert. In deze gesprekken is de onderzoeksopzet getoetst.

In het onderzoek worden onderstaande onderzoeksmethoden toegepast:

¹ Burgerinitiatieven en de basisfuncties vrijwilligerswerk, Movisie

- Deskresearch ter beantwoording van de deelvragen 1, 3 en 5;
- Uitwerking van 7 casussen (burgerinitiatieven binnen de gemeente Nederweert):
 - o Korte omschrijving van het initiatief;
 - o Wie zijn er bij het initiatief betrokken?;
 - o Wat zijn de doelen van het initiatief?;
- Interviews met betrokkenen van de uitgewerkte initiatieven ter beantwoording van de deelvragen 2,4 en 6.

Het deskresearch en de uitwerking van de casus is door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd. Voor de interviews en de uitwerking van de rapportage is externe ondersteuning ingehuurd.

De rekenkamercommissie heeft gekozen om een ex post onderzoek uit te voeren. Het onderzoek draagt bij aan:

1. De gemeenteraad in staat te stellen een afgewogen keuze te maken in hun kaderstellende rol ten opzichte van burgerinitiatieven.
2. De gemeenteraad in staat te stellen achteraf goed te kunnen monitoren/ evalueren (controleerende rol) ten opzichte van burgerinitiatieven.

Voor dit onderzoek zijn de volgende zeven burgerinitiatieven geanalyseerd:

- **Leesservice Leveroy**
- **Bengele Beweegt**
- **Servaaskapel**
- **Langer Toes**
- **Buurthulp d'Ind**
- **Crossbaan Ospel**
- **Ruilwinkel**

Zes van de zeven burgerinitiatieven betreffen leefbaarheidsinitiatieven. Bengele Beweegt betreft in de basis geen leefbaarheidsinitiatief maar een burgerinitiatief. Bij dit burgerinitiatief wordt het kader van de leefbaarheidsregel wel toegepast.

3 Burgerinitiatieven

3.1 Wat is een burgerinitiatief?

Burgerinitiatief	
Initiatieven van individuele burgers of groepjes burgers die zich inzetten om een bijdrage te leveren aan de (lokale)samenleving. Dat kan te maken hebben met individuele ondersteuning van medeburgers, de leefbaarheid van de buurt of de sociale cohesie. Het initiatief kan betrekking hebben op anderen maar ook wel op de initiatiefnemers zelf. Het gaat om de eigen ideeën en inzet van burgers ²	
Wat is het wel?	Wat is het niet?
Initiatief start vanuit de samenleving	Initiatief start vanuit de overheid
<ul style="list-style-type: none"> • Dat kunnen burgers zijn maar ook bedrijven of maatschappelijke organisaties • Het kan ook gaan over initiatieven uit de samenleving die starten als gevolg van een (algemene) uitnodiging van de gemeente aan de samenleving, bijvoorbeeld een RtC (right to challenge) 	
Het is onverplicht en vrijwillig	Het is verplicht en onvrijwillig
Gericht op de realisatie van publieke doelen <ul style="list-style-type: none"> - In belang van de samenleving, niet commercieel 	Gericht op de realisatie van private doelen <ul style="list-style-type: none"> - In eigenbelang, wel commercieel
Doelen van initiatiefnemers zijn het richtpunt <ul style="list-style-type: none"> - De plannen en voorwaarden van de initiatiefnemers staan voorop 	Doelen van de overheid zijn het richtpunt <ul style="list-style-type: none"> - De plannen en voorwaarden van de (lokale) overheid staan voorop
Coördinatie-, organisatie- en realisatievermogen ligt in de samenleving. De initiatiefnemers; <ul style="list-style-type: none"> - voeren eigen regie en een eigen organisatie - zetten eigen capaciteiten, talenten en (financiële) middelen in en die van samenwerkingspartners uit de samenleving. - eventueel met behulp van de (lokale) overheid³ 	Coördinatie-, organisatie- en realisatievermogen ligt bij de overheid. De (lokale) overheid; <ul style="list-style-type: none"> - voert de regie en de organisatie - zet capaciteit en talent in van het eigen bestuur en ambtelijke organisatie - zet de benodigde (financiële) middelen in.

² Burgerinitiatieven en de basisfuncties vrijwilligerswerk, Movisie

³Onderzoek 'De burger neemt het initiatief' Inventarisatie en Handreiking Burgerinitiatieven in Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg
31 mei 2018 Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest, Leidschendam-Voorburg

4 Resultaten: beantwoording van de onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, dit wordt gedaan aan de hand van de onderzoeksvragen zoals gedefinieerd in het vorige hoofdstuk.

4.1 Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?

Burgerinitiatieven zoals bedoeld in dit onderzoek zijn een vorm van participatie. Verschillende onderzoeken focussen zich op het verklaren van participatie. De meest complete conceptuele en analytische theorie is het 'Civic Voluntarism Model'⁴. Dit model is oorspronkelijk bedoeld voor het verklaren van politieke participatie: wanneer gaan mensen naar de stembus, wanneer worden burgers lid van een politieke partij. Toch is dit model ook bruikbaar gebleken om andere vormen van participatie, zoals burgerinitiatieven, te onderzoeken⁵. Het Civic Voluntarism Model heeft grofweg drie componenten: burgers gaan participeren als ze dat willen, als ze dat kunnen en als ze gevraagd worden. Hieronder worden – in combinatie met aanverwant onderzoek – 'motivatie en betrokkenheid', 'hulpbronnen' en 'werving en mobilisatie' als drie voorspellers van participatie verder toegelicht⁶.

Componenten van het Civic Voluntarism Model:

- Motivatie en betrokkenheid: er worden vier categorieën van motivatie van participatie onderscheiden⁷: eigenbelang, sociaal belang, burgerschap en invloed. Het model onderscheidt daarnaast twee vormen van betrokkenheid: psychologische betrokkenheid bij politiek en betrokkenheid bij een probleem⁸
- Hulpbronnen, bijvoorbeeld: tijd, inkomen, onderwijs en communicatie-organisatievaardigheden
- Werving en mobilisatie: worden betrokkenen gevraagd om te participeren.

Algemene/overige stimulerende- en succesfactoren

- Democratisch samenspel
- Informeel contact
- Samenwerking met externe partijen
- Dient vaak meerdere doelen, soms sociale functie primair doel
- Versterking van/vanuit bestaande netwerken
- Aansluiten bij de vraag/wens van externe omgeving
- Gevoel dat participatie verschil maakt: men kan inbreng leveren
- Individuele empowerment:
 - Zelfbeleving: vertrouwen en geloof in het eigen kunnen, gevoel van controle/competenties, van betekenis zijn
 - Kritisch bewustzijn: ontwikkeling vaardigheden, inzicht en inbreng verlangens/behoefte
 - Gedrag: maken van bewuste keuze
- Community empowerment⁹: 'meer invloed op hun gezondheid en kwaliteit van leven door middel van sociale en politieke veranderingen'

⁴ Verba, Schlozman en Brady, 1995

⁵ Dauphianis et al., 1992; McAdam et al., 1988

⁶ Verba et al., 1995; Morales Diez de Ulzurrun, 2005

⁷ Verhoeven en Tonkens, 2011

⁸ Verba et al., 1995

⁹ Visser et al.

4.2 Welke stimulerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?

INITIATIEFNEMERS

Initiatiefnemers geven aan dat de leefbaarheidsregisseurs een stimulerende rol spelen in de begeleiding van een idee/initiatief. De leefbaarheidsregisseurs ondersteunen daar waar nodig, met name door initiatiefnemers te koppelen aan de juiste personen, stichtingen of andere initiatieven uit hun netwerk. Indien nodig wordt er een financiële bijdrage geleverd door de gemeente en/of worden er diensten/materiaal ter beschikking gesteld. Voor financiering van burgerinitiatieven < € 500 is geen verantwoording vereist, waardoor de administratieve lasten voor de initiatiefnemers beperkt zijn. Een duidelijke voorwaarde aan initiatieven is dat er voldoende steun in de samenleving moet zijn voor het te nemen initiatief. Initiatiefnemers geven aan zelf ook te merken dat het vooraf zorgen voor draagvlak bijdraagt aan de realisatie van het initiatief.

AMBTELIJKE ORGANISATIE

De leefbaarheidsregisseurs vormen de verbindende schakel tussen burger/maatschappij en de gemeente en stimuleren burgerinitiatieven. Binnen de organisatie zijn twee leefbaarheidsregisseurs werkzaam. De leefbaarheidsregisseurs geven aan dat het cruciaal is om te doen wat je zegt. Daarnaast is waardering tonen voor de initiatiefnemers erg belangrijk.

De afhandeling kent een praktische insteek. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat de insteek is om te kijken naar mogelijkheden en kansen, in de geest van het beleid. Daarbij wordt actief meegedacht, bijvoorbeeld door op locatie te bekijken in hoeverre zaken opgepakt kunnen worden.

COLLEGE

Burgemeester en verantwoordelijk wethouder benadrukken dat burgerinitiatieven heel erg gewaardeerd worden. Belangrijk is dat het initiatief breed gedragen wordt door de samenleving in de nabijheid van het initiatief. Gemeente is indien nodig faciliterend in diensten, financiën of materialen. Het initiatief blijft bij de burger, de gemeente neemt dit niet over.

GEMEENTERAAD

De vertegenwoordigers van de gemeenteraad geven aan dat er een budget is vastgesteld in 2018. Dit budget kan gebruikt worden om initiatieven financieel (extra) te ondersteunen. Zolang de initiatieven binnen de beleidskaders van de gemeente blijven, zowel budgettair als plan technisch, hoeft de gemeenteraad niet verder geïnformeerd te worden. Het vooral niet bureaucratisch benaderen van het burgerinitiatiefproces wordt beschouwd als stimulerend in deze.

4.3 Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven zijn er bekend vanuit de literatuur?

Alhoewel er sinds jaar en dag burgerinitiatieven bestaan is er beperkte literaire informatie terug te vinden. Onderzoeken naar burgerinitiatieven zijn veelal afkomstig van gemeentelijke rekenkamers¹⁰. Tevens heeft de nationale ombudsman een onderzoek gepubliceerd naar burgerinitiatieven in 2018¹¹.

De definitie van belemmerende factoren kan als volgt omschreven worden;

Factoren die belemmerend werken, zijn een gebrek aan bureaucratische vaardigheden, de lengte van het proces van het opzetten van een initiatief, de ervaren traagheid van de gemeente en de niet-optimale match tussen burgerrol en bestuursstijl.

In de verschillende rekenkameronderzoeken worden diverse belemmerende factoren benoemd voor het welslagen van een initiatief.

Bij het wel of niet slagen van burgerinitiatieven is de rol van de gemeente cruciaal. Gemeente kunnen middelen en capaciteit ter beschikking stellen om de het initiatief waarde te laten creëren binnen de gemeenschap. Op het moment dat dit door de gemeente onvoldoende wordt ondersteund belemmert dit het proces dat nodig is om burgerinitiatieven succesvol tot stand te laten komen.

Gemeenten die een proactieve houding naar burgerinitiatieven ten toon stellen zijn in de regel succesvoller dan gemeenten met een reactieve houding¹².

Subsidie aanvragen hebben in de regel een vertragende werking indien deze nodig zijn om een burgerinitiatief te laten slagen.

Idem geldt dit voor vergunningsaanvragen, die door de procedurele omvang regelmatig tot frustratie en vertraging leiden.

Ook wordt vaak de start van een burgerinitiatief ondersteund met middelen en capaciteit maar wordt het vervolg los gelaten door de gemeente. Hiermee worden initiatieven belemmerd in een succesvolle afronding of continuïteit.

Het takenpakket van de ambtenaar is vaak niet ingericht om te kunnen inspelen op het succesvol begeleiden van een initiatief. Hij/zij moet het er maar bij doen.

De nationale ombudsman ziet als belangrijke knelpunten in het laten slagen van een burgerinitiatief de volgende punten;

- wet- en regelgeving
- traagheid
- geeft eerst ruimte en blijkt dan toch andere plannen te hebben
- werkt niet integraal
- luistert niet
- probeert het initiatief in een bepaald stramien te dwingen .
- komt afspraken niet na

¹⁰ NVRR: www.nvrr.nl

¹¹ BURGERINITIATIEF:WAAR EEN WIL IS.... Onderzoek naar de rol van overheidsinstanties bij burgerinitiatieven Ombudsman 2018

¹² BURGERINITIATIEF:WAAR EEN WIL IS.... Onderzoek naar de rol van overheidsinstanties bij burgerinitiatieven Ombudsman 2018

- stuurt teveel, geeft te weinig ruimte, er moet aan allerlei eisen worden voldaan
- is wel enthousiast, maar biedt geen ondersteuning
- heeft geen duidelijk aanspreekpunt
- geeft geen duidelijkheid

De ombudsman beveelt dan ook het volgende aan;

Een constructieve houding

- Oplossingsgerichte houding
- Hulp en ondersteuning op maat
- Gepaste rolverdeling

Heldere en kenbare keuzes

- Actieve informatie over de mogelijkheden
- Helderheid over de mogelijkheden
- Helderheid over de voorwaarden

Optreden als één overheid

- Er is een duidelijk aanspreekpunt
- Burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd
- De overheid spreekt met één mond

4.4 Welke belemmerende factoren op het gebied van burgerinitiatieven ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert?

INITIATIEFNEMERS

Initiatiefnemers geven aan dat de gemeente (i.c. leefbaarheidsregisseurs) veel teruglegt bij de initiatiefnemers. Hierbij worden kaders gemist over wat er wél van de gemeente verwacht kan worden. Initiatiefnemers hebben behoefte aan een richtlijn/ handleiding bij het opstarten van een burgerinitiatief.

Initiatiefnemers denken dat inzicht in reeds bestaande initiatieven hen op weg kan helpen. Zij zijn niet op de hoogte van het bestaan van de Initiatievenkaart.

Tot slot adviseert een initiatiefnemer de gemeente om initiatieven niet 'af te sluiten' met het overboeken van een financiële bijdrage, maar met een contactmoment. Zo kunnen de verwachtingen ten opzichte van elkaar worden uitgesproken en kunnen er eventueel lessen getrokken worden uit het proces.

AMBTELIJKE ORGANISATIE

De ambtelijke organisatie reageert enthousiast inzake de burgerinitiatieven. Ervaren wordt wel dat ze "het erbij moeten doen". Dit kan nog wel eens belemmerend werken in de voortgang van een initiatief. De leefbaarheidsregisseurs zorgen voor een eerste intake van het initiatief. Ook op het moment dat een verzoek binnenkomt bij de gemeente wordt dit bij de leefbaarheidsregisseur belegd. Als een initiatief vraagt om een financiële bijdrage wordt dit onder leiding van de teamleider besproken en beoordeeld in het team samenleving en sociaal. Vervolgens volgt er een beschikking waarin is vastgelegd hoeveel subsidie verstrekt wordt. Initiatieven onder de €500.- hoeven niet te verantwoorden. Boven de €500.- wel. Na verantwoording krijgen ze een beschikking met daarin opgenomen het definitief toegekende bedrag.

COLLEGE

Het college van B&W geeft aan dat een burgerinitiatief ook daadwerkelijk door de burger voorgesteld en gerealiseerd moet worden. De initiatiefnemer draagt er zorg voor dat het

initiatief voldoende steun heeft vanuit de samenleving. De burger is verantwoordelijk om het initiatief op de kaart te krijgen en indien nodig zal er een bijdrage komen van de gemeente. Deze bijdrage kan divers zijn, zowel in financiële middelen of in diensten/materiaal.

GEMEENTERAAD

De fractievoorzitters ervaren geen belemmerende factoren.

4.5 Welke formele (vanuit de wet en vanuit gemeentelijk beleid) rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?

Vertegenwoordigend

Ten tijde van de start van dit onderzoek werd de gemeenteraad gevormd door 5 partijen. In hun verkiezingsprogramma's 2018-2022 spraken zij de volgende standpunten uit met betrekking tot burgerinitiatieven:

	Algemeen	Concrete voorbeelden
CDA	Initiatieven die voorzieningen realiseren krijgen waardering en stimulering.	Ospel Verenigt Bengele Beweegt Stichting Activiteiten Leveroy
JAN	Burgerinitiatieven moeten in beginsel worden ondersteund.	Bengele beweegt Verenigingsnetwerk Ospel
Nederweert Anders	Wij moeten goede initiatieven (bijvoorbeeld muziekfestiviteiten, leefbaarheidsinitiatieven) uitbreiden en extra ondersteunen	De Bengele Beweegt Doospel Verenigt SAL in Leveroy
D66	Goede initiatieven komen in aanmerking voor financiële ondersteuning om daarmee een kansrijke start te maken.	Bengele Beweegt Samentuinen Dierentuintje aan de Florastraat
VVD	Van de VVD kunt u een meedenkende en faciliterende gemeente verwachten met de mentaliteit dat niet de regels, maar de balans tussen bedrijvigheid en leefbaarheid voorop staat.	/

In het *Coalitieakkoord 2018 – 2022*¹³ hebben coalitiepartijen JAN, Nederweert Anders en D66 Nederweert aangegeven hoe ze op hoofdlijnen, met inbreng van de samenleving, invulling willen geven aan verschillende thema's. Met betrekking tot burgerinitiatieven zijn de ambities:

- We steunen en faciliteren burgerinitiatieven zoals 'Bengele beweegt', 'Stichting Activiteiten Leveroy' en 'Ospel verenigt'.
- We stimuleren het gebruik van het budget voor burgerinitiatieven.¹⁴

Kaderstellend

De raad bepaalt de beleidsmatige en financiële grenzen voor de uitvoering door het college.

¹³ Samen, Duurzaam, Verbinden. Aan de slag voor een gezonder Nederweert. Coalitieakkoord 2018-2022. JAN, Nederweert Anders en D66 Nederweert.

¹⁴ Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van het tijdens de start van het onderzoek geldende coalitieakkoord 2018-2022.

Beleidsmatig

In de *Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)* en de *Jeugdwet* is geregeld dat de gemeenteraad periodiek plannen vaststelt met betrekking tot beide wetten (artikel 2.1.2 resp. artikel 2.1).

Op 19 november 2019 heeft de gemeenteraad van gemeente Nederweert het *Regionaal beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023* vastgesteld. Hierin wordt de toename van burgerinitiatieven ('het aantal door inwoners geïnitieerde activiteiten die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang') genoemd als één van de resultaten van participatie. Participatie is in dit kader een thema dat een rol speelt bij het bevorderen van de leefbaarheid en sociale cohesie van de maatschappij. Hierover is in het beleidsplan bepaald: 'Inwoners hebben en benutten de ruimte voor burgerinitiatieven. Ze zijn zelf actief in het verbeteren van de leefbaarheid van hun wijk, vernieuwen van het aanbod van zorg en welzijn en het stimuleren van meedoen van mensen in een kwetsbare positie. Gemeenten stimuleren, participeren en verbinden deze initiatieven waar mogelijk.'

In de Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2020 (april 2021) zijn regels gesteld omtrent het toekennen van incidentele en/of projectsubsidie ten behoeve van activiteiten op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en het terrein van initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid in kernen, wijken, buurten en straten.

Financieel¹⁵

Bij de begrotingsbehandeling 2018 e.v. heeft de gemeenteraad van Nederweert een voorstel aangenomen om budget vrij te maken voor leefbaarheidsinitiatieven vanuit de kernen. Hierdoor wilde de raad gedurende een periode van 3 jaar bezien of een dergelijke stimuleringsregeling een bijdrage zou leveren aan de bevordering van de leefbaarheid in de kernen, wijken, buurten en straten. Het beschikbare bedrag bedroeg eenmalig € 100.000,-. Naar aanleiding van het animo voor de regeling, de verscheidenheid aan initiatieven en de gesprekken die de regisseurs leefbaarheid hebben met inwoners, heeft de gemeenteraad met de begroting 2021 structureel middelen beschikbaar gesteld voor o.a. leefbaarheidsinitiatieven. Het budget is nu structureel € 30.000 per jaar. Daarnaast is van het incidentele budget verstrekt in 2018, nog het restant beschikbaar. In onderstaand overzicht is te zien welke bedragen er in 2018, 2019, 2020 en 2021 in totaal zijn gevraagd, verleend en vastgesteld.

	Gevraagd	Verleend	Vastgesteld ¹⁶
2018 (vanaf 2018 100K budget)	€ 8.528,37	€ 5.745,12	€ 5.530,07
2019	€ 16.909,72	€ 16.588,92	€ 14.606,81
2020	€ 32.112,65	€ 28.057,65	€ 24.202,27
2021 (budget € 30.000)	€ 2.659,10	€ 2.659,10	€ 2.659,10
Jaartal onbekend	€ 4.157,50	€ 2.750,95	€ 2.780

In 2021 is er weinig besteed aan burgerinitiatieven. Oorzaak van deze lage besteding is de corona pandemie geweest.

Controlerend

In de Wmo (artikel 2.5.3) is bepaald dat het college jaarlijks rapporteert aan de gemeenteraad welke resultaten in het voorafgaande jaar zijn behaald.

In het *Regionaal beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023* is hierover vastgesteld:

¹⁵ Toelichting Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2020

¹⁶ Vastgesteld betekent dat dit bedrag daadwerkelijk is uitgekeerd in dit jaar

“We willen graag weten of ons beleid het gewenste effect heeft. We willen toetsen of ons beleid bijdraagt aan het behalen van de doelen die we ons gesteld hebben, zodat we kunnen bijsturen en kwaliteit kunnen verbeteren als dat niet zo is.

Tijdens een themabijeenkomst op 2 november 2021 is de raad geïnformeerd over de ervaringen rondom burgerinitiatieven. Uit de gevoerde interviews met raadsleden blijkt beperkte behoefte aan verantwoordingsrapportages op het gebied van burgerinitiatieven.

4.6 Hoe ervaren betrokkenen (initiatiefnemers, ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad) in de gemeente Nederweert de rol en verantwoordelijkheid van de gemeenteraad op het gebied van burgerinitiatieven?

De rol van de gemeenteraad met betrekking tot burgerinitiatieven is beperkt. In 2018 is er budget vrijgemaakt om burgerinitiatieven financieel te ondersteunen. Dit budget van €100.000,- is tot nu toe gedeeltelijk benut, zie financieel overzicht paragraaf 4.5. In 2021 is er structureel jaarlijks €30.000,- toegekend. Rapportage naar de gemeenteraad vindt plaats via de bestaande P&C cyclus.

De raadsleden geven aan dat er vooral veel beleidsvrijheid mag zijn om initiatieven maximaal te steunen en te begeleiden. Er is geen actieve sturing op de initiatieven vanuit de raad. Overzicht en informatie is er niet direct, maar wordt ook niet als belemmerend beschouwd. Via sociale media wordt aandacht besteed aan diverse initiatieven die eenieder kan volgen. Ook is er een themabijeenkomst geweest waar initiatiefnemers, hun initiatief hebben kunnen delen en presenteren.

De gemeenteraad geeft zelf aan met name de vrijheid in het ondernemen van een burgerinitiatief erg belangrijk te vinden. Het stimuleren van initiatieven door met name geen (extra) kaders te noemen, en binnen de bestaande kaders te kunnen opereren van doorslaggevend belang te vinden.

Hieronder volgt per initiatief dat is geanalyseerd een uiteenzetting, inclusief tops en tips. Zie in bijlage C een overzicht van de verantwoording van de diverse initiatieven.

Bengele Beweegt

Bengele Beweegt is een samenwerkingsverband van de sportverenigingen en organisaties. Begin 2014 heeft een eerste verkenning tot samenwerking plaatsgevonden, in juni 2014 is een intentieovereenkomst getekend, in juni 2015 een samenwerkingsovereenkomst en per december 2015 is een stichting opgericht. De veranderende samenleving waar participatie, ontmoeting, zelfsturing en maatschappelijk ondernemen steeds meer centraal komen te staan, vraagt om een andere rol van traditionele sportparken en aanbieders.

De Bengele streeft er dan ook naar om te transformeren naar een buurtpark en daarmee tot dé sociale ontmoetingsplaats in Nederweert. Het streven is een open, uitnodigende omgeving waarin wordt samengewerkt met andere maatschappelijke partners waardoor ook overdag de totale omgeving beter benut gaat worden. Buurtpark De Bengele wordt een omgeving waar vrijwilligers en professionals elkaar versterken waarbij ontmoeten, ontspannen en ontwikkelen centraal staan¹⁷.

Om bovenstaande te realiseren is een plan over de toekomstige invulling opgesteld, inclusief notitie voor de gebiedsontwikkeling. In februari 2021 heeft de gemeenteraad het Ontwikkelperspectief Open Club Bengele beweegt vastgesteld.

De stichting heeft regelmatig en actief contact met de gemeente.

¹⁷ Website de Bengele Beweegt

Tops:

- Participatie en faciliterend optreden gemeente, initiatief laten bij de verenigingen
- Veel ruimte voor eigen inbreng en input
- Positieve en constructieve insteek college en ambtelijke organisatie
- Voorbeeldfunctie: ervaringen delen met anderen, presentaties geven.
- Focus op verbinding en onderlinge samenwerking (gezamenlijke visie)
- Samenkomst van diverse activiteiten, ontmoeting staat centraal
- Februari 2022 themabijeenkomst raadsleden inclusief rondleiding

Tips:

- Formele procedures en verschil in beslissingsbevoegdheid (raad/college) zorgt soms voor vertraging of herhaling van uitleg
- Vanuit ambtelijke organisatie wordt snel aangegeven dat iets te duur is, het is vaak onduidelijk voor stichting waar het dan in zit.
- Het is, vooral in het begin, zoeken geweest hoe om te gaan met een initiatief zoals dit
- Stroperigheid binnen organisatie is een aandachtspunt
- Wisselingen door verkiezingen (in 2018 en 2022). Wijziging coalitie heeft best wel wat vertraging opgeleverd. Daarnaast i.v.m. COVID-19 vertraging opgelopen
- Belangrijk dat iemand het overzicht behoudt?

Leesservice Leveroy

In 2019 door twee inwoners opgezet. Dankzij een kleine bijdrage uit het leefbaarheidsbudget van de gemeente Nederweert hebben twee inwonsters van Leveroy vijf boekenkasten en stapels tweedehands boeken kunnen aanschaffen en flyers laten drukken. Bewoners die niet in de gelegenheid zijn om naar de bibliotheek in Nederweert of Heythuysen te gaan, krijgen op die manier toch de gelegenheid om een boek te lenen. De dames hebben inmiddels een aanzienlijke verzameling van boeken verworven. Mensen die boeken willen lenen, kunnen tijdens het inloopcafé terecht van 13.30 tot 15.30 uur. De leesservice is gevestigd in Gemeenschapshuis "Pestoeërskoel". Tijdens opzet van leesservice voelde de initiatiefnemers een goede steun van de gemeente en draagvlak bij de buurt. Er mag wel meer gebruik worden gemaakt heden ten dagen van de leesservice, dus een uitdaging in de marketing ligt er nog.

Tops:

- Tevreden met ondersteuning gemeente
- Fijne locatie gekregen

Tips:

- Evalueer initiatief
- Hulp hoe we initiatief succesvoller kunnen maken

Servaaskapel

Leveroy heeft er een mooie kapel bij. Het begon allemaal in 2019 met de aanleg van een voedselbos naast zorgboerderij Houbenhof. Op het terrein stuitte eigenaar toen op een vervallen kapel. Eigenlijk bestond het gebouw uit niets meer dan vier muurtjes, overwoekerd door groen. Eigenaar van het terrein maakte in die tijd ook kennis met zijn buurman, een gepensioneerd orgelbouwer met een passie voor historie dievoor veel kerkbesturen heeft gewerkt. Zijn interesse voor de kapel was direct gewekt. Tijdens de opening van het voedselbos is de vervallen kapel laten zien aan groenopzichter en leefbaarheidsregisseur. Zij proefden enthousiasme en energie en stimuleerden het duo om er samen met andere inwoners actief mee aan de slag te gaan. Initiatiefnemers formeerden vervolgens samen met enkele andere dorpsgenoten een werkgroep. Ze doken in de historie en legden met diverse partijen en instanties contact. Uiteindelijk bleek het om een Servaaskapel te gaan. Initiatiefnemergeeft aan dat de gemeente de hele ontwikkeling van het project goed heeft

ondersteund en voldoende “materieel en materiaal” geeft geleverd om te komen tot het uiteindelijke mooie resultaat dat is gerealiseerd. Subsidie die verleent is, hoefde niet verantwoord te worden, daar dit niet was opgenomen in de toenmalig verstrekte beschikking. Er is echter wel een keurige verantwoording bijgehouden door initiatiefnemer.

Tops:

- Uitstekende ondersteuning gemeente en leefbaarheidsregisseur

Tips:

- Vanuit beschikking is er voor dit initiatief geen verantwoording vastgelegd, terwijl dit conform de beleidsregels voor initiatieven boven de €500,- verplicht is

Buurthulp d'Ind

Twee initiatiefnemers hebben samen Buurthulp d'Indj gestart. Dit initiatief is gericht op het creëren van persoonlijke aandacht en het bieden van een helpende hand. In de kern van Nederweert Eind was eerst een open inloop georganiseerd. Deze had nauwelijks aanloop waar initiatiefnemers besloten een buurthulp in te richten. Dit is vormgegeven met behulp van een flyer, gesubsidieerd door de gemeente. Door het goede verenigingsleven in Nederweert Eind, is er een sterke sociale binding bij de burgers die betrokken zijn bij het verenigingsleven. Voor mensen die dat niet hebben is het initiatief opgezet.

Tops:

- Fijne ondersteuning van leefbaarheidsregisseur
- Toegankelijkheid wethouder
- Soepele subsidie verstrekking

Tips:

- Sterke behoefte aan platform voor initiatieven. Initiatieven kaart is onbekend.
- Gemeenteambtenaar moet het initiatief “erbij doen”. Daardoor lijkt betrokkenheid beperkt.
- Verwachting was dat subsidie niet eenmalig is, maar structureel

Langer Toes

Hulpmiddelendepot ‘Lânger Toês’. De gemeente Nederweert, Woningvereniging Nederweert, Kansrijk in de Wijk en de klussendienst van het Repair Café hebben de handen ineen geslagen om een hulpmiddelendepot op te zetten onder de naam ‘Lânger Toês’. De gedachte achter de naam is dat mensen met de juiste hulpmiddelen langer thuis kunnen blijven wonen. Het komt regelmatig voor dat mensen een (ongebruikt) hulpmiddel in huis hebben dat ze eigenlijk niet meer nodig hebben. Ook als er woningen vrij komen blijven er vaak hulpmiddelen achter. Vaak zijn de spullen nog prima voor hergebruik en kan iemand anders hier erg mee geholpen zijn. De voorraad hulpmiddelen komt tot stand door schenkingen van inwoners. Deze worden ondergebracht in de loods van Woningvereniging.

Tops:

- Goed contact met leefbaarheidsregisseur
- Klachten van inwoners die worden doorspeeld naar leefbaarheidsregisseur worden goed opgepakt

Tips:

- Communicatie rond initiatieven kan beter. Er is weinig overzicht en inzicht waardoor het vinden van een initiatief nog wel eens te wensen overlaat

Crossbaan Ospel

Het doel van initiatiefnemer is om de crossbaan in Ospel nieuw leven in te blazen. De

huidige baan is slecht onderhouden. Doordat het initiatief breed gedragen moet worden is de dorpsraad, de school, buurtvereniging, Tour D'Oospel en Nederweert Beweegt als mogelijke betrokkenen benoemt. Het initiatief is tot mei 2022 (moment van interview) nog niet concreet geworden.

Tops:

- Goed dat de gemeente als eis stelt dat initiatieven breed gedragen moeten worden en niet door bijvoorbeeld maar één inwoner

Tips:

- Evalueer initiatieven met initiatiefnemers, sluit niet alleen af met een beschikking dat subsidie is verantwoord, definitief is toegekend (tip vanuit initiatiefnemer die betrokken is bij meerdere initiatieven)
- Lever als gemeente de overkoepelende persoon bij een initiatief met meerdere partijen
- Geef duidelijk aan dat subsidie voor een terugkerend initiatief maar eenmalig wordt verstrekt. Dit voorkomt teleurstelling (is wel in actuele beschikking opgenomen).
- Laat initiatiefnemer pitch van 1 minuut voorbereiden, dat dwingt tot het hebben van een helder plan

Ruilwinkel

Het idee voor de ruilwinkel is ontstaan in 2019. Initiatiefnemer heeft toen meegedaan met de prijsvraag duurzaam van Nederweert Anders. Ze heeft deze gewonnen met het idee van de ruilwinkel. Er waren in 2019 diverse personen bij betrokken die het initiatief toejuichte en ondersteunde. Ook was stichting Humanitas er in eerste instantie bij betrokken. Humanitas heeft zich later weer teruggetrokken. Het idee voor een ruilwinkel is ontstaan vanuit de duurzaamheidsgedachte, voorbeelden oa in Helmond. Het winnen van de prijsvraag was een belangrijke motivator om het plan door te zetten. Initiatiefnemer heeft in 2019 het idee van de ruilwinkel opgepakt. Het idee was om een professionele ruilwinkel op te zetten. Professioneel in deze betekent het runnen van de winkel door betaalde kracht (en) en een voortrekkersrol van de gemeente. Initiatiefnemer heeft een werkgroep gevormd om de ruilwinkel vorm te geven. In de periode 20/21 is de leefbaarheidsregisseur betrokken bij het initiatief. Het idee om een professionele ruilwinkel op te zetten met betaalde krachten, werd door de gemeente als niet haalbaar gezien. In ieder geval zou de gemeente hier geen subsidie bijdrage aan leveren van deze grootte (100k +/-). Na dit idee losgelaten te hebben is gekeken naar een op volledig vrijwilligers wijze om de ruilwinkel op te zetten. Rond kerst 2021 is hier een versnelling in gekomen. Met de werkgroep is veel inspanning geleverd om het initiatief te laten slagen. Dit in nauwe samenwerking met de leefbaarheidsregisseur. Er is huisvesting gevonden op Budschop, bij en ter beschikking gesteld door Woonik. Op deze locatie kan de ruilwinkel 2 jaar zonder huurkosten gehuisvest blijven. Ook is het inventaris (groten) deels ter beschikking gesteld door Woonik. Door het netwerk van de betrokkenen zijn er diverse sponsors binnengehaald. Ook is er een website (<https://ruilwinkelnederweert.nl/>) gemaakt waar informatie is terug te vinden en o.a. de sponsors op staan vermeld. De gemeente heeft een subsidie verstrekt van €3.000,- om de ruilwinkel op te starten. De ruilwinkel is in mei 2022 van start gegaan. Aangezien de ruilwinkel ook kosten met zich meebrengt, is het noodzakelijk dat de komende jaren wordt nagedacht hoe kosten en inkomsten in balans kunnen zijn. Ook kan het eventueel wegvallen van de "gratis" accommodatie voor een uitdaging zorgen over een kleine 2 jaar. De ruilwinkel is benaderd om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een plek te geven. Een goed initiatief, maar lastig voor de ruilwinkel om deze mensen nu te begeleiden.

Tops:

- Beschikbaarheid locatie via Woonik
- Goede toegankelijkheid leefbaarheidsregisseur

- Gesprekken met wethouder
- De financiële huishouding is ondergebracht bij Stichting Dorpsoverleg Nederweert. Hierdoor hoeft de ruilwinkel niet geregistreerd te worden als stichting/vereniging

Tips:

- Verwachtingen beter managen vanuit gemeente, gedachte was dat leefbaarheidsregisseur een structurele coördinerende rol zou hebben
- Verwachting was ook dat budget ondersteund zou worden door een jaarlijkse bijdrage en niet éénmalig.
- Het faciliteren van dagbesteding kan een verdienmodel zijn op termijn.
- De initiatievenkaart¹⁸ is onbekend maar er is sterk behoefte aan een platform voor initiatieven. Er heerst het gevoel dat men van elkaar niet weet wie waar mee bezig is.
- Initiatiefnemer mist beleid op vrijwilligers binnen de gemeente Nederweert. Gemeente zou dit wel kunnen overwegen.

Overzicht initiatieven

Er is een beperkt beeld van de verschillende initiatieven die binnen de gemeente Nederweert plaatsvinden. Er is weliswaar een overzicht te vinden op de initiatievenkaart <https://www.nederweert.nl/initiatievenkaart> maar deze is niet actueel en nauwelijks bekend bij de gemeenteraad. Zover bekend heeft de gemeenteraad geen rol bij de initiatieven. Pas op het moment dat er buiten de beleidskaders wordt getreden, kan een initiatief bij de gemeenteraad belanden. Alleen “Bengele Beweegt/ Uitwijk”, als zeer omvangrijk project, voortkomend uit een burgerinitiatief, is onderwerp in de gemeenteraad.

¹⁸ <https://www.nederweert.nl/initiatievenkaart>

5 Conclusies & Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden eerst de conclusies van de rekenkamercommissie m.b.t. het onderzoek beschreven, vervolgens worden aanbevelingen gedaan naar de toekomst toe.

5.1 Conclusies

- Gemeente Nederweert heeft een groot aantal burgerinitiatieven in haar gemeente voortkomend uit en gedragen door de samenleving.
- De rol van de leefbaarheidsregisseurs is groot in het te woord staan van burgerinitiatieven en begeleiden van deze.
- De betrokkenen ervaren veel ruimte en beleidsvrijheid voor burgerinitiatieven.
- Er is behoefte voor meer verbinding tussen de initiatieven en (beter) inzicht in welke dat er zijn.
- De gemeenteraad heeft een beperkte rol in de kaderstellende en controlerende rol inzake burgerinitiatieven

5.2 Aanbevelingen

- Kadering is bewust beperkt, hierdoor ontstaan regelmatig misverstanden in de communicatie van de gemeente naar de initiatiefnemers. De rekenkamercommissie wil u aanbevelen te overwegen om meer richting te geven aan duidelijkheid, zowel voor de ambtelijke organisatie van de gemeente zelf als voor de initiatiefnemers. Duidelijkheid kan verbeteren in wijze van subsidiering, evaluatiemomenten vaststellen, omschrijving rol gemeente versus initiatiefnemer. Deze aanbeveling is aangepast naar aanleiding van de bestuurlijke reactie.
- De leefbaarheidsregisseurs hebben een belangrijke mediërende rol. Deze rol wordt gewaardeerd en door de initiatieven gecomplimenteerd. Deze organisatorische werkwijze wordt aanbevolen om te handhaven
- Burgerinitiatieven behandelen en faciliteren staat niet direct in het takenpakket en aandachtsveld van de ambtelijke organisatie. Hierdoor ontstaat het gevoel dat ze dit “erbij” moeten doen. Geef vorm aan een structurele inbedding van de burgerinitiatieven in de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld door vaststelling van omgangsvormen of participatieleidraad binnen de organisatie
- Er is behoefte om beter inzicht en overzicht in de burgerinitiatieven te kunnen terug vinden. De rekenkamercommissie beveelt aan hier aandacht aan te besteden om draagvlak te vergroten en burgers betere toegang te geven tot de initiatieven. De reeds opgestelde initiatievenkaart kan met een verdere uitwerking een mooie basis vormen.

6 Bestuurlijke reactie

Gemeentehuis
Raadhuisplein 1, Nederweert

Rekenkamercommissie Nederweert

Postbus 2728
6030 AA Nederweert
T 14 0495 of (0495) 677 111
F (0495) 633 245
E info@nederweert.nl
www.nederweert.nl
NL08 BNGH 028.50.05.804

kenmerk : UIT-23-37953
beh. door : L.E.S. Rossen
bijlage(n) :
uw bericht : 8 mei 2023
datum : 20 juni 2023
verzonden : 20 juni 2023
onderwerp : Bestuurlijke reactie op het rekenkamer rapport 'Burgerinitiatieven in de gemeente Nederweert'.

Geachte leden van de Rekenkamercommissie Nederweert,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw rapport 'Burgerinitiatieven in de gemeente Nederweert'. We maken graag van de gelegenheid gebruik om op uw bevindingen te reageren.

In uw rapport wordt bevestigd dat veel op het gebied van inwonersinitiatieven al heel goed gaat. We zijn blij met deze conclusie. De gemeente Nederweert wil de eigen kracht van inwoners volop ruimte geven en benutten. Wij geloven er namelijk in dat inwoners heel goed in staat zijn om zaken op het gebied van leefbaarheid in gemeenschappen zelf te organiseren. Wij zijn blij met de mooie initiatieven die er in de afgelopen jaren zijn ontstaan: ze dragen bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie in alle kernen van Nederweert. Daar mogen we trots op zijn.

Verder vragen we graag uw aandacht voor het volgende:

Voor dit onderzoek heeft u in de eerste helft van 2022 interviews afgenomen en informatie verzameld. Het rapport is op deze gegevens gebaseerd en bevat daardoor niet het meest actuele beeld: sindsdien zijn nog diverse leefbaarheidsinitiatieven tot stand gekomen. Ook zijn we verder gegaan met enkele, al eerder gesignaleerde ontwikkelpunten.

Reactie op aanbevelingen

Geven duidelijkheid

U beveelt aan meer duidelijkheid te geven aan de eigen organisatie en aan initiatiefnemers. In lijn met uw aanbeveling starten we met een campagne om zichtbaarder te maken hoe het proces van totstandkoming van leefbaarheidsinitiatieven doorgaans verloopt, de rol die leefbaarheidsregisseurs hierbij vervullen en welke laagdrempelige subsidiemogelijkheden er beschikbaar zijn.

De kaders om in aanmerking te komen voor een leefbaarheidssubsidie zijn ruim en dat gaan we ook zo houden. In het rapport lezen we dat onze gemeenteraad dat ook belangrijk vindt.

We zijn ervan overtuigd dat meer regels beperkend werken, terwijl minder regels inwoners juist aanmoedigen om aan de slag te gaan met leefbaarheidsinitiatieven in de eigen woon- en leefomgeving.

Staat hier links een 'digitaal waarmerk'? Dat betekent dat deze brief digitaal gewaarmerkt is. Het waarmerk toont aan dat de brief bij gemeente Nederweert gemaakt is en daarna niet is gewijzigd (gemanipuleerd). U kunt het waarmerk controleren op www.nederweert.nl/waarmerkchecker.

Rol leefbaarheidsregisseurs

U stelt dat de rol van de leefbaarheidsregisseurs gehandhaafd moet blijven. Hier zijn wij het mee eens, de leefbaarheidsregisseurs hebben een voortrekkersrol bij de ontwikkeling van leefbaarheidsinitiatieven.

Takenpakket ambtelijke organisatie

In uw volgende aanbeveling stelt u dat in de rest van de organisatie het gevoel leeft dat men het 'erbij' moet doen. Hier herkennen wij ons niet in. Iedereen is zich zeer bewust van de betekenisvolle rol die wij als gehele ambtelijke organisatie spelen bij de ontwikkeling en uitvoering van initiatieven uit de samenleving. Ook stuurt u aan op een structurele inbedding van burgerinitiatieven in de ambtelijke organisatie door het vaststellen van omgangsvormen of een participatieleidraad. In diverse documenten is al vastgelegd hoe wij als organisatie omgaan met inwonersinitiatieven en participatie. Denk hierbij aan de visie kernenaanpak, het regionaal beleidsplan sociaal domein en de participatienota omgevingsvisie. Voor inwonersinitiatieven bestaat geen 'one size fits all'-oplossing. We vinden het daarom vooral belangrijk om vanuit een meedenkende houding met inwoners aan de slag te gaan. Werkende weg leren we van elkaar en maken we samen impact voor Nederweert. Daar zijn we al mee bezig en daar gaan we mee door.

Inzicht in burgerinitiatieven

Tot slot beveelt u aan beter inzicht te verlenen in reeds bestaande burgerinitiatieven. In de hierboven genoemde campagne zullen we ook de initiatievenkaart verder onder de aandacht brengen en de diverse kanalen, waaronder facebook en onze website vaker gaan benutten.

Dank

Tenslotte bedanken we u voor de wijze waarop u als rekenkamer aandacht heeft gegeven aan het onderwerp inwoners-initiatieven in de gemeente Nederweert. Een belangrijk onderwerp waaraan we graag onze medewerking hebben verleend.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Nederweert,
De secretaris, De burgemeester,

drs. J.C.T. (Johan) Bakens

B.M.T.J. (Birgit) Op de Laak

Nawoord

Er gaat op het gebied van inwonersinitiatieven binnen de gemeente Nederweert al veel goed. De rekenkamercommissie heeft enkele algemene aanbevelingen gedaan om dit nog verder te verbeteren. De rekenkamercommissie heeft voor het onderzoek met diverse initiatiefnemers, ambtenaren, raadsleden en de verantwoordelijke portefeuillehouders (burgemeester en wethouder) gesproken. Het onderzoek heeft een lange doorlooptijd gehad. De lange doorlooptijd heeft wat ons betreft geen invloed gehad op de conclusies en aanbevelingen. Logischerwijs bevinden sommige burgerinitiatieven zich inmiddels in een verder gevorderd stadium. Ook is de ambtelijke organisatie inmiddels al verder gegaan met enkele, al eerder gesignaleerde ontwikkelpunten op het gebied van burgerinitiatieven. De conclusies en aanbevelingen in dit onderzoek zijn van algemene strekking. Wij zijn dan ook blij met de bestuurlijke reactie vanuit het college van burgemeester & wethouders waarin wordt aangegeven te starten met een campagne om zichtbaarder te maken hoe het proces van totstandkoming van leefbaarheidsinitiatieven doorgaans verloopt, de rol die leefbaarheidsregisseurs hierbij vervullen en welke laagdrempelige subsidiemogelijkheden er beschikbaar zijn. In deze campagne zal ook de initiatievenkaart verder onder de aandacht worden gebracht.

We willen de geïnterviewde raadsleden, betrokken ambtenaren, burgemeester en verantwoordelijk wethouder bedanken voor hun constructieve en positieve bijdrage in het onderzoek. Specifiek willen we u bedanken voor de ambtelijke- en bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport over burgerinitiatieven. We hopen dat dit onderzoek, specifiek de conclusies en aanbevelingen het huidige proces versterken.

Tenslotte willen we in het bijzonder voormalig RKC-lid Carlien Vaes-Derks bedanken voor haar inzet voor dit onderzoek.

De rekenkamercommissie van Nederweert

Frank Sampers (voorzitter)

Ayla Hermans

Bijlagen

A. Lijst geïnterviewde personen en geraadpleegde documenten

Lijst geïnterviewde personen

Datum	Naam	Rol/Functie
April 2022	Jorik Franssen	Gemeenteraadslid
Mei 2022	Jan van Nierop	Gemeenteraadslid
Mei 2022	Carin Sieben	Gemeenteraadslid
Mei 2022	Rolf Verheijen	Gemeenteraadslid
Mei 2022	Peter Koolen	Gemeenteraadslid
Maart 2022	Carla Dieteren	Wethouder
Maart 2022	Birgit op de Laak	Burgemeester
April 2022	Adviseur en vakspecialist Financiën	
April 2022	Vakspecialist/opzichter Groen	
April 2022	Leefbaarheidsregisseur	
April 2022	Leefbaarheidsregisseur	
April 2022	Teamleider Samenleving Fysiek	
Okt'21, mrt'22, jan'23	Teamleider Samenleving Sociaal	

Lijst van geïnterviewde burgerinitiatieven

Burgerinitiatief	Datum
Leesservice Leveroy	Mei 2022
Servaaskapel	Juni 2022
Buurthulp d'ndj	Mei 2022
Langer Toes	Juni 2022
Crossbaan Ospel	Mei 2022
Ruilwinkel	Mei 2022
Bengele Beweegt	Mei 2022

B. Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven

Nederweert 2022

Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nederweert houdende regels omtrent het toekennen van incidentele en/of projectsubsidie ten behoeve van activiteiten op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en het terrein van initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid in kernen, wijken, buurten en straten (Beleidsregel leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2022)

Geldend van 27-04-2021 t/m heden met terugwerkende kracht vanaf 01-01-2021
Intitulé

Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nederweert houdende regels omtrent het toekennen van incidentele en/of projectsubsidie ten behoeve van activiteiten op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en het terrein van initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid in kernen, wijken, buurten en straten (Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2020)

Burgemeester en wethouders van Nederweert;

Overwegende dat het wenselijk is om nadere regels te stellen voor het toekennen van incidentele en/of projectsubsidie ten behoeve van activiteiten op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en in het bijzonder op het terrein van initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid in kernen, wijken, buurten en straten;

Gelet op het bepaalde in hoofdstuk 2 en in het bijzonder artikel 2.1. lid 4 van het Uitvoeringsbesluit Subsidies Nederweert 2019;

Besluiten:

vast te stellen de **Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2020**.

luidend als volgt:

a. Artikel 1. Begripsomschrijvingen

Voor toepassing van deze regeling wordt verstaan onder:

- a.** organisatie: een organisatie die rechtspersoonlijkheid bezit die zich ten doel stelt om zonder winstoogmerk activiteiten te verrichten ten behoeve van de ingezetenen van de gemeente Nederweert;
- b.** natuurlijk persoon: inwoner van de gemeente Nederweert;
- c.** initiatief: een met gebruikmaking van de subsidie te leveren product, *activiteit*, prestatie of dienst die qua inhoud, aanpak of werkwijze bijdraagt aan:

•

de participatie van kwetsbare groepen aan de samenleving en/of

- de bevordering van de *saamhorigheid* en leefbaarheid in de kern, wijk of buurt, dan wel ondersteuning biedt aan het werk van vrijwilligers;

b. Artikel 2. Subsiëring

1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag aan een organisatie of aan een natuurlijk persoon subsidie verstrekken als bijdrage in de kosten van een activiteit die zich minimaal richt op één van onderstaande criteria:

- a. het bevorderen van de *saamhorigheid* en leefbaarheid van de Nederweerder samenleving;
- b. het bevorderen van sociale activering en tegengaan van sociale uitsluiting;
- c. het bevorderen van betrokkenheid tussen bewoners en groepen van bewoners in de kernen, wijken buurten of straten;
- d. het inzetten van vrijwilligers en/of het opzetten van ondersteunende activiteiten voor vrijwilligers;

2. De subsidie wordt beschikbaar gesteld voor initiatieven die over het algemeen

- a. kunnen rekenen op een draagvlak voor het initiatief in de directe omgeving;
- b. niet eerder hebben plaatsgevonden in de betreffende wijk, buurt of straat, *dan wel voor een tweede keer een geringe ondersteuning verdienen*;
- c. zoveel mogelijk worden georganiseerd in samenwerking met andere (maatschappelijke) organisaties;
- d. binnen een half jaar na de start zijn uitgevoerd;
- e. worden uitgevoerd door vrijwilligers;
- f. geen commercieel belang dienen.

3. Geen subsidie wordt verleend voor

- personeelskosten;
- bestaande traditionele activiteiten zoals kermis, Sinterklaas, St. Maarten etc.

4. Een activiteit die heeft plaatsgevonden voordat over de aanvraag om subsidie is beslist, komt niet voor subsidiëring in aanmerking.

c. Artikel 3. De aanvraag

- 1. De aanvraag kan worden gedaan via de gemeentelijke website (e-formulier), e-mail of brief.
- 2. In de aanvraag wordt opgenomen:
 - wie de activiteit organiseert;

- voor welke activiteit een subsidie wordt gevraagd;
- op welke wijze draagt het initiatief bij aan de verbetering van de leefbaarheid;
- voor wie de activiteit is bedoeld;
- waar en wanneer de activiteit wordt uitgevoerd;
- de kostenraming (met eventuele inkomsten);
- de publiciteit voor de activiteit.

d. Artikel 4. Verlenen en vaststellen

1. Bij een subsidieverlening van een bedrag lager of gelijk aan € 500,00 vindt gelijktijdig de vaststelling plaats.
2. Bij een subsidieverlening van een bedrag hoger dan € 500,00 dient binnen vier weken na beëindiging van de activiteit, een aanvraag tot subsidievaststelling te worden ingediend, onder overlegging van bewijsmiddelen.
3. Binnen acht weken na een correcte en volledige aanvraag tot subsidievaststelling stellen burgemeester en wethouders de subsidie vast.

e. Artikel 5. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2021.

De Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert zoals die op 23 juli 2019 is vastgesteld wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van die thans vastgestelde beleidsregel.

f. Artikel 6. Citeerregel

Deze regeling wordt aangehaald als: Beleidsregel Leefbaarheidsinitiatieven Nederweert 2020.

Ondertekening

Nederweert, 20 april 2021

Burgemeester en wethouders van Nederweert,

De secretaris,

Drs. J.C.T. Bakens

De burgemeester,

B.M.T.J. Op de Laak

C. Overzicht verantwoording leefbaarheid subsidies

Aanvraag ingekomen	Initiatief	Gevraagd	Verleend	Vastgestelde subsidie	Afrekenen
17-2-2021	buitenspel en sport-activiteiten voor jeugd van 13-17 jaar in de crocusvakantie	€ 150,00	€ 150,00	€ 150,00	nee
30-11-2020	Positief Nieuws TV	€ 2.000,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	ja
15-2-2021	Paas-bloemstuk actue t,b,v, bewoners Wozoco	€ 225,00	€ 225,00	€ 225,00	nee
29-3-2021	subsidie Kahoot quizzzen	€ 958,00	€ 958,00	€ 958,00	ja
15-1-2021	Subsidie leefbaarheidsinitiatief Herstart Belcirkels.	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	nee
13-12-2020	Winterwensbord	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 735,90	ja
14-12-2020	Kerstboom en activiteiten	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 915,09	ja
23-1-2022	premie verzekering tractor en huifkar	€ 1.524,02	€ 1.524,02	€ 1.524,02	ja
1-1-2020	straatbakstenen t.b.v. terras	€ 2.551,65	€ 2.551,65	€ 2.551,65	ja
30-1-2020	rondje rond de kerk (scootmobielen)	€ 450,00	€ 450,00	€ 450,00	nee
3-2-2020	Carnavalsbal 55+	€ 250,00	€ 250,00	€ 250,00	nee
10-12-2019	materiaal voor de open inloop	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
6-2-2020	oprichting Eetpunt In de Meule	€ 850,00	€ 850,00	€ 850,00	nee
10-12-2019	Doospels Café	€ 475,00	€ 214,20	€ 214,20	nee
10-2-2020	Bennie bengele Pas	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
25-2-2020	beamer voor open inloop	€ 1.000,00	€ 970,95	€ 1.000,00	ja
25-2-2020	jeugd-muziektruffen	€ 500,00	€ 0,00	€ 0,00	nee
27-2-2020	informatie-avonden Belcirkel	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	nee
19-2-2020	diverse kosten inloop-café	€ 3.322,00	€ 3.322,00	€ 744,49	ja
1-3-2020	Herinrichting Wadi Muisven	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
5-2-2020	project "Vrijheid"	€ 2.700,00	€ 2.700,00	€ 2.700,00	ja
11-3-2020	onthulling oorlogsplaquette smentuin Tichelveld	€ 1.377,50	€ 500,00	€ 500,00	nee
21-4-2020	knutselen tegen eenzaamheid	€ 110,00	€ 110,00	€ 110,00	nee
29-3-2020	renovatie Servaaskapel Houbenhof	€ 9.225,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	nee
15-11-2020	Nederweert Quizt	€ 480,00	€ 480,00	€ 480,00	nee
15-11-2020	Kerstboom versiering en -verlichting	€ 1.830,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	ja
24-11-2020	Kerststukjes kaken voor bewoners Wozoco Ospel	€ 195,00	€ 195,00	€ 195,00	nee
7-12-2020	Kerstkaart sturen naar inwoners	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 915,09	ja
6-12-2020	Kerststerretjes met nieuwjaarswens	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.008,05	ja
30-11-2020	Positief Nieuws TV	€ 2.000,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	ja
4-1-2021	December verlichting activiteiten	€ 444,12	€ 444,12	€ 444,12	nee
16-6-2021	Plantenbieb	€ 81,98	€ 81,98	€ 81,98	nee
30-4-2021	promotie van papa/mamacafe in Gunneri	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
4-1-2022	Ruilwinkel Budschop	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	ja
18-3-2022	Haakactie Oekraïne Nederweert	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
2-6-2022	Soep van Joep	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
19-7-2022	Aanleg avonturenpad	€ 1.600,00	€ 1.600,00	€ 1.600,00	ja
6-9-2022	Lezing Blind vertrouwen door Esther Crombag	€ 250,00	€ 250,00	€ 250,00	nee
5-2-2018	BBQ ter kennismaking buurt - mensen PSW (als start voor aanleg / onderhoud in te richten voortuin en ontmoetingsplek op gezamenlijk hofje)	€ 350,00	€ 350,00	€ 350,00	nee
1-5-2018	Prokkelweek (een nieuwe activiteit ikv prokkelweek die bijdraagt aan de participatie van mensen met een verstandelijke beperking)	€ 1.772,12	€ 1.772,12	€ 1.557,07	ja
24-4-2018	Jubileumdag 65-jarig bestaan	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	nee
9-5-2018	Leer Iedereen Nederland Kennen (LINK Nederweert)	€ 250,00	€ 250,00	€ 250,00	nee
3-7-2018	Gezamenlijke tuin Ospel	€ 1.000,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
3-7-2018	Dorpsfeest voor jong en oud	€ 3.217,00	€ 500,00	€ 500,00	ja
5-7-2018	Dorpskwis gemeente Nederweert inclusief alle kerkdorpen	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
12-9-2018	Vervoerskosten Toverland 50-jarig bestaand Kindervakantiewerk Nederweert	€ 590,00	€ 590,00	€ 590,00	ja
1-11-2018	Het plaatsen van kaarsen bij alle 361 graven op Nederweert War Cementary op kerstavond	€ 483,00	€ 483,00	€ 483,00	nee
6-11-2018	Dorpsfeest Leveroy	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
4-10-2018	Zwemsportdag 2018	€ 566,25	€ 500,00	€ 500,00	nee
11-4-2019	Lichtjes op oorlogskerkhof op kerstavond	€ 190,00	€ 100,00	€ 100,00	nee
20-5-2019	Prekkelende Prokkel in de Pelen	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.238,55	ja
8-6-2019	Snelheid eruit - sfeer erin	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	ja
12-6-2019	Feest rond de beek en waterplas	€ 400,00	€ 400,00	€ 400,00	nee
	Keezen (borgspel)	€ 200,00	€ 200,00	€ 200,00	nee
	klootschietsen	€ 100,00	€ 100,00	€ 100,00	nee
8-7-2019	Eynder Pieck Festeyn	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
6-9-2019	Een bongerd voor De Bongerd	€ 1.225,00	€ 1.225,00	€ 1.225,00	ja
24-9-2019	Leesservice Leveroy	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	nee
24-10-2019	opnieuw inrichten pluktuin	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	nee
12-11-2019	Italiaanse middag	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00	nee
14-11-2019	Sint en Piet voor minderbedeelden	€ 650,00	€ 650,00	€ 484,34	nee
14-11-2019	toebehoren voor het voedselbos Leveroy	€ 1.780,00	€ 1.780,00	€ 1.780,00	ja
3-12-2019	huur en materialen Inloop-café	€ 500,00	€ 500,00	€ 500,00	nee
20-11-2019	rolstoelfiets	€ 6.739,72	€ 6.739,72	€ 6.739,72	ja
		€ 71.741,36	€ 63.145,76	€ 52.552,27	